

LAKIALOITE 20/2006 vp

Laki omaishoidon tuesta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan, että omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 3 §:n johdanto-kappaletta muutetaan ja vuoden alussa voimaan tullutta uudistettua lain 4 §:n 1 momenttia

(950/2006) muutetaan siten, että omaishoitajalle annetaan oikeus viikoittaiseen vapaapäivään nykyisen kolmen kuukausittaisen vapaapäivän sijaan.

PERUSTELUT

Suomessa on arviolta 300 000 omaishoitajaa, joista kunnallisen omaishoidon tuen piirissä on runsaat 27 000. Omaishoidon merkitys julkisia palveluja, erityisesti laitoshoidon, korvaavana ja täydentävänä toimintana on kiistaton. Omaishoito korvaa merkittävästi myös julkista kotihoitoa ja on siten merkittävä yhteiskunnan kustannusten säästäjä. Kuntien arvioiden mukaan omaishoidon tuella hoidettavista lähes puolet olisi jonkinasteisen laitoshoidon tarpeessa ilman omaishoitajaa.

Omaishoidon tarve kasvaa entisestään väestön ikääntyessä. Vuonna 2010 yli 75-vuotiaita on arvioitu olevan 400 000 ja vuonna 2020 jo 500 000. Omaishoidon tuen piirissä olevista hoidettavista lähes kaksi kolmasosaa on yli 65-vuotiaita. Omaishoitajista noin 40 prosenttia on yli 65-vuotiaita. Omaishoito on siten leimallisesti vanhusten kotihoitoa, mutta myös vammaisia ja pitkäaikaissairaita hoidetaan omaisten toimesta kotona.

Omaishoidon toteutus on joutunut joustamaan usein kunnallistaloudellisen tilanteen vuoksi. Monessa kunnassa omaishoidon tukeen varatut määrärahat loppuvat kesken vuotta ja määrärahojen rajallisuus aiheuttaa jatkuvaa epävarmuutta useille omaishoitajina toimiville ja estää uusien hoitajien pääsyn tuen piiriin.

Omaishoidon edellytysten parantaminen vaatii omaishoitoa koskevan lainsäädännön kehittämistä. Tässä lakialoitteessa ehdotetut lainmuutokset perustuvat pitkälti sosiaali- ja terveysministeriön asettaman selvityshenkilön, sosiaalineuvos Elli Aaltosen raporttiin (STM työryhmämuistioita 2004:3).

Omaishoitoon sitoutuneiden henkilöiden riittävä vapaa-aika on välttämätöntä sekä terveydellisistä että työsuojellullisista syistä. Omaishoitajien jaksamisen turvaamiseksi tulee mahdollisuuksia lepoon parantaa lisäämällä hallituksen esittämän kolmen kuukausittaisen vapaapäivän sijaan omaishoitajalle oikeus lakisääteeseen vii-

koittaiseen vapaapäivään. Omaisiaan ja läheisiään hoitavilla on suuri työuupumuksen riski, koska työ on raskasta ja sitoo monessa tapauksessa hoitajan miltei täydellisesti hoidettavaan. Lisäksi useat omaishoitajat ovat itsekin iäkkäitä ja monenlaisen avun tarpeessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

omaishoidon tuesta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan omaishoidon tuesta 2 päivänä joulukuuta 2005 annetun lain (937/2005) 3 §:n johdantokappale ja 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 4 §:n 1 momentti laissa 950/2006, seuraavasti:

3 §

Tuen myöntämisedellytykset

Kunnan tulee myöntää omaishoidon tukea, jos:

— — — — —

4 §

Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään vuorokausi sellaista viikkoa kohti, jon-

ka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 2007

Leena Rauhala /kd
Päivi Räsänen /kd
Sari Palm /kd
Kari Kärkkäinen /kd

Bjarne Kallis /kd
Tarja Tallqvist /kd
Toimi Kankaanniemi /kd